

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 8

Fylke: Nordland

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Mosken

Emne: Beit og Bønn

Bygdelag: Eksingebreen

Oppskr. av: J. A. Ravik

Gard: Lavik

(adresse): Eksingebreen

G.nr. 90 Br.nr. 1

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. *Eiige røynsle*

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Men og eller det eg hev høyrjt fortalt av gamle folk, som er døde

SVAR

Slikt hjelpefor hev vore mykje mytla her, likelit eiinde
 äri. Men det minnar, audi arbeidshjelpi minnar. Beit vor
 namnet på björkekvirlen, kvirlen av Rain, Alen, Selja
 osp, hegg, vor kalla mork. Morki - o-en lat mest som
 ä - vor avhogd, og lagd ut, när dei lagde skavkjepor.
 Kraut - trei - vor lagd i morki, og vor dei ikkje forstore,
 ikkje leger - emu hejand, vor det høyrjt heime i teilo.
 Morki vor avhogd i tinnit. Vor vor og for lagleg, heuta dei
 heime mykje skav på einong, dei hadde gjorno ein drag
 skavrost - 20-30 lass - liggjande i tinnit. Beiti tok
 dei av risveden. Alt av björki måtte mytla vor, det
 vor ein - ä - gjorn at björki kunde få ei blanding av
 mork og beiti lagleg. Gangu til skog og heuta beiti ellers
 mork fram på vörn vor bene gjort när det kneip med
 foret mot vören. Det vor: ä vira, ellers ä beita, när
 ein tok beiti, kopper, laglet, av björki. Lang, grunn,
 ellers tinnu für beiti vor og kalla tagl. "Du beita", ellers
 "Du skav og beita deg," vor sagt när nokon kom i tinnit.

Til ä hogga beiti av bruka dei ein frigl, og so
 sagt beitasnigl, og so av sünne sagt Snile ellers Snil.
 Men när dei lagde lauvet av björki dei loska ein
 vören, ellers tok lauv på ellersünne, pyre häslät -
 Men vor skudrn sagt karetknis ein same reidkapene.
 Slikt lauv lagde dei inn, og bruka det til smalamat ein
 vettene. Smalen skuede då ha eitt mål lauv for dogen

2
solunge til vana. Beit og mork var bruka i kyrna,
men laivst var bruka til sau og geit. Krauvel var
bunde i kjerve eldr knippe. Eitt laivst i kjerve,
fleire laivst i kjerve, laivst i knippe, fleire laivst i
Beit og mork var ikkje hakka, det var hakka heilt
i feirane til kyrna, Krauvel - kjerve - var lagde
heile i Gjötva - jötva - til sau og geit. Morki
var jammast kjukt som ein velleping, men var
kyrna litt vane med mork, so at dei morki - mork -
kje - til rekk og stubb. Beite - beita - var ikkje
so kjukt, ho var ikkje so gjest for heider.

Risvanden av kjört var kalla for riskollen, liksom
opp sagt beitakollen. Men var beite risa eldr
beita ta, var kollen nemd for vedakollen.

Eg hev ikkje höyrt um kverfä dalen, at det var brukt
ä steppa kverfä ut at beita eldr skavkollen so
dei fekk eta so dei själne vilde.

Kneip det med forest, netti for dei fekk loysa, um
væren so gjekk dei til skogs og morka. Vi tok dei
heilt Selja - iungselja - lagde morkja ta, og so flekke
dei borken av legg og greiner. Dei som alle skun,
mytta og skun orleis, han var gjevne som Selja.

Krauvelborken let eg ikkje flekkja, og ingen
lagde morkakogen, eldr skavkogen ned, og
ikkje mytta all, for skavkogen var dei røde for.
"Hau og god ä finna i ei kneipa," sa dei gamle. Og
iv Seljo - rann so kaupande omög uppatt.

Skikken ä heuka beite eldr mork på jarlaude
morg Langfredag, hev eg aldri höyrt um he.
Beit, beitakost, beita risa, beitafang, eldr fang, beita-
lad. Mork, men ikkje sagt morkakost, det var sagt skav-
kost, morkafang - fang. Mork, teki um væren med
laivst var jammast kalla laivst mork. "Mal hilskjög og
morka"

Beit og kott var mykje mytta som ljepefor. Eine bonde
 som styrde seg vel, heldt beit og mork til attåt-
 for, frå to tidleg på fjorvættren han kunde få
 noko heim. Det var ikkje berre det, at det skulde
 spara på løyet, dei rekna no litt på det og. Men det
 ljeple til at beidi heldt seg firkve, ikkje var so
 matleide, beit og mork var ill matabyte, om aukar
 frivaden på beidi.

Ja, no hadde eg so nore på og løynd eitt onnot
 ljepefor som og var like av skagge. Det er Sprake,
 eldr Eine. Spraken laut hangard i me lvaistene,
 med morki av kai, og lagd i kott, eldr affar sagt
 Dyngja. Kojot heim på snöföre. Spraken hengde
 dei på smalagrindane, og let smalen eta baret.
 Det var heldt so, at dei spara for, og so var det sers
 godt for frivaden på beidi, iser i me der var
 ledt på Spraken. Velle er bruka no og.

Beit og kott var det meir og meir sleitt med.

[Faint, illegible handwriting in blue ink, likely bleed-through from the reverse side of the page.]